

KULKU

12

Hyvä lelu kestää
leikkijältä toiselle

06

Minne sähkölaitteet
menevät?

10

Puutarhajätteet
maksutta toukokuussa

18

Miten jäteastioiden tyhjennysreitit suunnitellaan?

KULKU

1/2022

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Ajankohtaista
- 16 #töissämustiksella
- 22 Somessa kuultua
- 23 Kodin lajitteluohje
- 24 Puuhasivu: etsi sanat sekä jäteautot

Päivän polttavat

- 6 Minne jätteet menevät: sähkölaitteet
- 10 Puutarhajätteiden maksuton kuukausi
- 12 Lelukaos, lelujen kierrättäminen ja leikin merkitys
- 18 Jättereittien suunnittelu

Parasta perusmaksulla

- 17 Kierrätysvalmennuksessa kysyttyä

Yhteistyössä

- 11 Vieraskynä: Suomen Kiertovoima ry
- 21 Jyväskylän seudun jätelautakunta

4041 0739
Painotuote

Mustankorkea Oy:n asiakaslehti

ISSN 2489-3943

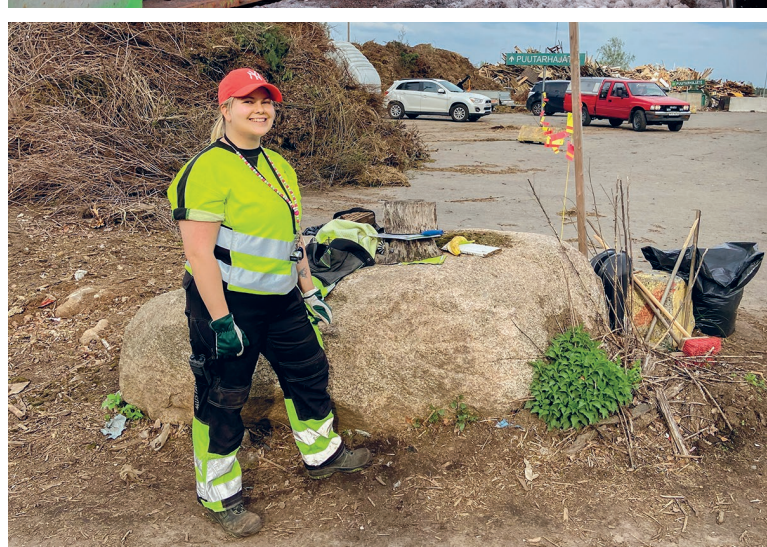
Toimitus: Mustankorkea Oy, Lyyti Content

Taitto: Tmi Syaani

Valmistuttaja: 4M Suomi Oy

Painopaikka: Reusner

6 "Sähkölaitteiden kierrätyksessä on kaksi tärkeää asiaa. Se, että ihmiset lajittelevat oikein sekä toimiva logistiikka."

10 Puutarhajätteitä vastaanotetaan maksutta toukokuussa

@kamalaluonto #kamalaluonto

12 Voiko lapsella olla liikaa leluja?

Työhyvinvointi on kaikkien asia

TÄÄLLÄ ON varmasti kiva olla töissä! Tiedätkö tunteen? Asiakkaana on ilo asioida paikassa, jossa henkilökunnalla on hyvä fiilis. Se näkyy aitona hymynä ja asioiden sujumisena. Toivottavasti tällainen tunne välittyy myös meillä käydessä – ainakin asiakaspalautteen perusteella näin onkin!

Henkilöstön hyvinvointi on asia, josta puhutaan paljon. Mistä se koostuu ja kuinka sitä voidaan tukea? Me ihmiset olemme monitahoisia olentoja toiveinemme ja tarpeinemme, ettei hyvinvointi työpaikalla ole ihan yksinkertainen juttu. Onneksi se on kuitenkin saavutettavissa oleva asia.

MUSTANKORKEAN HENKILÖSTÖMÄÄRÄ on yli tuplaantunut viimeisen viiden vuoden aikana. Samalla on tehty yhtiön historian suurin investointi, vuonna 2016 aloitettu biokaasulaitoksen rakentaminen. Kasvu ja kehitys ei ole tapahtunut itsestään, vaan työn määrä on kasvanut ja uudenlaisia tehtäviä on muodostunut. Nopea kasvu, uuden rakentaminen ja muutokset ovat vaatineet henkilöstöltä venymistä. Kiivaimman kasvun tasaannuttua huomasimme, että henkilöstöprosessit eivät olleet pysyneet vauhdissa mukana.

Mustankorkea päätti panostaa asiaan ja täytti vuoden 2021 alusta kokopäiväisen henkilöstöpäällikön viran. Ei mikään tyypillinen ratkaisu alle 50 hengen yhtiöltä, ajattelin nähdessäni työpaikkailmoituksen. Olen iloinen, että tulini tehtävään valituksi. Näin Mustankorkea otti tärkeän askeleen työhyvinvoinnin tukemiseksi varmistamalla, että henkilöstöasioiden hoitamiseen on varattu riittävästi resursseja.

IHMISET TUOVAT työpaikalle omat taustansa, kokemuksensa ja odotuksensa, jotka voivat olla erilaisia. Yhteisiä tekijöitäkin on, sillä kaikki meistä toivovat tullessaan kuulluiksi sekä kohdelluiksi reilusti ja tasavertaisesti. Ihmisten yksilöllisen kohtaamisen varmistavat esihenkilöt, jotka ovat tärkeässä roolissa työhyvinvoinnin rakentamisessa. Parhaimmillaan myös itse työ tuntuu merkitykselliseltä ja työntekijä voi sitoutua työpaikan arvoihin. Monelle meistä mustankorkealaisista on mielekästä olla näkemässä jätehuollon jatkuvaa kehittymistä.

Kaikkein kriittisin asia hyvinvoinnin tukemisessa on yrityksen johdon arvot ja asenteet – otetaanko hyvinvointi ja työssä jaksaminen vakavasti ja ollaanko näihin valmiita panostamaan. Jos johdon tuki puuttuu tai on vain osittaista, tulokset jäävät väistämättä heikoiksi. Meillä Mustankorkealla yrityksen henkilöstön hyvinvointi on kirjattu strategiseksi tavoitteeksi ja niin ylin johto kuin yrityksen hallituskin ovat aidosti tavoitteen takana.

Hyvinvoinnin tukeminen on pitkäjänteistä työtä, joka vaatii tilanneherkkyyttä ja kaikkien osallistumista – siinä jokainen on tärkeä.

Taira Matilainen
henkilöstöpäällikkö

Kierrätysvalmennus tavoitti 4 360 asukasta

MUSTANKORKEAN ASUKKAILLE tarjoama kierrätysvalmennus eli jäteneuvonta tavoitti vuonna 2021 koronasta huolimatta 4 360 asukasta.

– Kierrätysvalmennuksemme on asukkaille maksutonta neuvonta- ja kasvatustyötä, jota tehdään jätteiden vähentämiseksi ja kierrätyksen parantamiseksi. Esimerkiksi taloyhtiöt, erilaiset seurat tai muut järjestöt voivat tilata meiltä kierrätyskoutsin antamaan vinkkejä lajitteluun. Kierrätysvalmennuksessa ryhmän minimikoko on kymmenen henkillä, kertoo Mustankorkean viestinnän suunnittelija **Päivi Peltola**.

Kierrätysvalmennus järjestetään yleensä tilaajan omissa tiloissa, vaikkapa taloyhtiön kerhuhuoneessa. Se voi olla tunnin yleinen kierrätysvalmennus tai keskittyä tiettyyn teemaan, esimerkiksi muovipakkausten lajitteluun. Kierrätyskouts **Johanna Purojärvi** kehuu, että muovipakkausten lajittelu alkaa sujua jo hyvin.

– Valmennuksissa osallistujat ovat yleensä hyvin kiinnostuneita kierrättämisestä. Moni kysyy yksittäisten roskien lajittelusta, kuten viimeisimpinä termospullon ja juomalaasin lajittelusta. Yksittäisten roskien lajittelusta kysyminen on usein merkki siitä, että kierrätys on jo hyvin hallussa ja kysyjä viilaa yksityiskohtia kuntoon, Purojärvi kertoo.

Mustankorkean Älli ja Into -eskarikiertue pilotoitiin ensimmäisen kerran vuonna 2018. Koska kiertue sai niin hyvää palautetta, jatkettiin sitä ja nykyään sitä jo odotetaan eskareissa. Talvella Älli-tutkija ja Into-robotti olivat tykättyjä vieraita Kukkumäen päiväkodin esiopetuksessa.

**Kierrätysvalmennuksen
voi tilata nettisivuiltamme:**
mustankorkea.fi/neuvonta/kierratysvalmennus

”Pakopeli oli kiva ja vähän haastava. Sain kuitenkin ratkaistua sen”, kertoi 6-luokkalainen Souverain. Kuvassa myös Yrityskylän ohjaaja Emma.

Jätepakopeli ensimmäistä kertaa Yrityskylässä

Yrityskylä on yksi osa Mustankorkean kierrätysvalmennusta. Yrityskylä sijaitsee Jyväskylässä ja siellä vierailevat vuosittain lähes kaikki Keski-Suomen 6- ja 9-luokkaiset. Yrityskylässä lapset ja nuoret harjoittelevat talous- ja työelämätaitojaan sekä saavat ensikosketuksen siihen, miten yhteiskuntamme toimii.

– Mustankorkealla on Yrityskylässä oma pienoyritys, jonka työtehtäviin lapset halutessaan hakevat. Työnkuvia on neljä; asiakaspalvelija, keräyspistehoitaja, lajitteluneuvoja ja toimitusjohtaja. Tehtävissä nuoria kiinnostavat ympäristöteemat, ilmastonmuutos ja kiertotalous, **Päivi Peltola** Mustankorkealta kertoo.

Vuoden 2022 uutuuksena Yrityskylässä on kaikille tarjottava lyhyt jätepakopeli, jossa tutustutaan vaarallisiin jätteisiin sekä testataan ongelmanratkaisutaitoja.

– Oppilaat ovat viihtyneet hienosti pelin parissa. Kun peli on tarpeeksi haastava, mutta kuitenkin hauska, jaksavat oppilaat keskittyä tehtäviin innostuneesti, kertoo asiantuntija **Tuomas Raatikainen** Yrityskylä Keski-Suomesta.

Laukaan pienjäteaseman toiminta sertifioitiin

LAUKAAN PIENJÄTEASEMA sertifioitiin syksyllä 2021, noin puoli vuotta toiminnan aloittamisen jälkeen. Mustankorkealla on ollut käytössä vuodesta 2002 lähtien ISO 9001 -laatujärjestelmä ja ISO 14 001 -ympäristöjärjestelmä, jotka on integroitu Mustankorkean toimintajärjestelmäksi.

– Laatujärjestelmä auttaa esimerkiksi asiakaslähtöisyyden, omien prosessiemme ja johtamisen kehittämisessä. Ympäristöjärjestelmä taas huomioi vastuullisuuden sekä auttaa tunnistamaan ja ehkäisemään ympäristöriskejä, kertoo Mustankorkean laatu- ja turvallisuuspäällikkö **Mari Rautio**.

Sertifiointiauditoinnin eli tarkastuksen hoitaa ulkopuolinen toimija *Kiwa Inspecta*, joka tarkastaa järjestelmät vuosittain. Mustankorkealle on ollut aina tärkeää tuottaa palvelut laadukkaasti ja ympäristöarvot huomioiden.

– Työ ei lopu tähän. Standardit edellyttävät jatkuvaa parantamista ja kehittämistä. Seuraava tavoite on sertifioida biokaasulaitos sekä tankkausasemat. Lisäksi olemme uusimassa jätekeskuksemme vaakajärjestelmää. Se luo tulevaisuudessa valmiuksia itsepalveluasioinnille, joka alustavien suunnitelmien mukaan otetaan käyttöön vuonna 2024, Rautio kertoo.

Lojuuko kotona rikkinäinen sohva tai jääkaappi?

ONKO SINULLA kotonasi isoja jo parhaat päivänsä nähneitä huonekaluja tai rikkinäisiä kylmälaitteita? Etkö omista autoa ja peräkärryä? Silloin suurten jätteiden noutopalvelu voi olla sinulle hyvä vaihtoehto päästä rikkinäisistä tavaroista eroon vaivattomasti ja vastuullisesti.

Uudistimme palvelumme hinnoittelua. Nyt palvelun hinta on sama kaikille Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Toivakan asukkaille asuinpaikasta riippumatta. Hinta koostuu kuljetusmaksusta (59,96 €/nouto) sekä mahdollisesta käsittelymaksusta (31,00 €/nouto), jotka on laskettu kolmen kuution jätemäärälle. Lisäkuutioista veloitetaan 20,00 €/kuutio. Osa jätteistä, kuten sähkölaitteet ja metallit, vastaanotetaan veloitusetta eli niistä ei tarvitse maksaa käsittelymaksua, vaan pelkkä kuljetusmaksu.

Lue lisää:

mustankorkea.fi/neuvonta/hinnastot/suurten-jatteiden-noutopalvelu/

Sähkölaitteita kierrätetään Suomessa 20 rekallista joka arkipäivä

Sähkölaitteiden kierrättämisessä on kaksi tärkeää asiaa: rikkiäisten sähkölaitteiden palauttaminen oikeisiin kierrätyspaikkoihin sekä logistiikka sähköromua kuljettaessa. Kierrättämällä sähkölaitteista saadaan talteen ennen kaikkea metalleja.

SÄHKÖLAITTEIDEN KIERRÄTYKSESSÄ on kaksi tavoitetta: poistaa vaaralliset aineet, kuten lyijy ja elohopea, sekä ottaa talteen arvokkaat metallit, muovit ja kierrätyslasi.

– Sähkölaitteista saadaan teollisuuden raaka-aineiksi eniten rautaa sekä alumiinia, kuparia ja muita metalleja. Osa materiaaleista jää Suomeen, osa lähtee maailmanmarkkinoille. Takaisin ne voivat tulla esimerkiksi kattiloina tai autoina, kertoo SER-tuottajayhteisö ry SERTY:n toiminnanjohtaja **Arto Puumalainen**.

Mustankorkean jätekeskuksen lajittelupihalla sähkölaitteita lajitellaan kolmeen SER-kierrätyskonttiin ja yhdelle SER-avolavalle. Avolavalle pakataan suuret sähkölaitteet, kuten pesukoneet ja hellat. Kylmälaitteet lajitellaan omaan konttiinsa. Toiseen konttiin tulevat pienet kodinkoneet ja valaisimet. Kolmanteen konttiin tulevat atk-laitteet, kuten tulostimet ja puhelimet.

Sähkölaitteet saa palauttaa kierrätyspisteisiin maksutta, sillä kierrätysmaksu on maksettu jo tuotetta ostaessa.

– Viime vuonna Mustankorkealta kuljetettiin 465 tonnia sähkölaitteita eli noin kymmenen kiloa per asukas. Kontteja haetaan karkeasti kerran kuukaudessa, talvisin harvemmin, kesäisin useammin. Koko Suomen mittakaavassa sähkölaitteita kerätään vuosittain noin 20 rekallista per työpäivä, Puumalainen kertoo.

Sähkölaitteita voi tuoda myös Laukaan pienjäteasemalle, missä niitä vastaanottaa Väentupa ry.

TUOTTAJAYHTEISÖT VASTAAVAT sähkölaitteiden kierrätyksestä. Niihin kuuluvat laitteiden valmistajat ja maahantuojat. Suomessa näitä tuottajayhteisöjä on viisi, joista yksi on SER-tuottajayhteisö ry SERTY, joka huolehtii sähkölaitteet kiertoon myös Mustankorkealta.

”Sähkölaitteiden kierrätys on logistiikkaa. Kierrätysprosessit käsittelylaitoksissa on hiottu, mutta konttien haut elävät koko ajan.”

– Mustankorkealta laitteet jatkavat matkaansa suomalaisiin käsittelylaitoksiin, esimerkiksi kylmälaitteet Forssaan Cool Finland Oy:lle. Ensimmäisenä jääkaapeista ja pakastimista poistetaan jäähdytysjärjestelmän kylmäaine sekä kompressorin öljyt. Öljyn poistamisen jälkeen kompressorin jatkua matkaansa metallina omaan kierrätykseen, toteaa Puumalainen.

Kylmälaitteessa on keskimäärin kilo kylmäainetta, josta 50 grammaa on jäähdytysjärjestelmässä ja 950 grammaa eristeessä.

– Mekaanista erottelua voidaan tehdä monella tavalla. Alipaineistetussa murskassa kylmäaineet saadaan hyvin poistettua eristeestä. Magneetilla erotellaan teräs ja rauta. Erityyppisillä seuloilla ja pyörrevirtaerottimilla puolestaan erotellaan alumiini, kupari, muovit ja uretaani.

Erottelusta saatu uretaani pakataan säkkeihin, jotka lähtevät polttoon mm. sementtiteollisuudelle. Muovi hyödynnetään kokonaan materiaalina; se puhdistetaan ja granuloidaan. Metallit ovat kaikkein helpompia kierrättää ja esimerkiksi alumiinista valmistetaan häiriösuojauksia uusiin kännyköihin.

MUILLA SÄHKÖLAITTEILLA on myös samat vaiheet: esikäsittely, mekaaninen erottelu ja materiaalien toimittaminen raaka-aineiksi teollisuudelle.

– Muilla sähkölaitteilla alkuvaihe on hyvin käsityövaltainen. Käytännössä kontti puretaan Tramelilla Nokiaalla laite laitteelta sekä jaotellaan eri kasoihin, esimerkiksi irtokaapelit erikseen. Työvaihe vaatii käsipareja ja ihmisiä, mitkä ovat tarkempia kuin robotiikka, Puumalainen kertoo.

Lajittelun jälkeen sähkölaitteista poistetaan paristot, akut, piirikortit sekä muut sinne kuulumatottomat asiat, kuten pölypusit ja lasilautaset. Tämän jälkeen sähkölaitteet menevät murskaamoon ja loppuprosessi on samanlainen kuin kylmälaitteilla eli kierrätettäviä materiaaleja erotellaan eri tekniikoilla.

– Käsintehdävissä lajittelussa auttaa, jos kuluttaja on poistanut tuotteista paristot ja pienakut. Niiden poistaminen ennen murskausta vähentää tulipaloriskejä. Keskimäärin Suomessa palaa yksi laitos tai varasto vuodessa paristojen ja pienakkujen syttymisen vuoksi.

Arto Puumalainen on nähnyt sähkölaitteiden matkan kierrätykseen alusta asti. Kokemusta alalta on 25 vuotta, josta SERTYllä hän on ollut vuodesta 2005. KUVA: OPA LATVALA

Sähkölaitteet päätyvät SERTY:n viemänä suomalaisille käsittelijöille, kuten Kuusakoski, Suomen Materiaalikierrätys, Cool Finland, Elwira, Tramel ja Stena Recycling. KUVA: MIKAEL MÄKINEN

Mikä on sähkölaite?

MONILLE SÄHKÖLAITE on töpselillinen kodinkone, mutta kaikki laitteet, jotka toimivat verkkovirralla, paristolla, akulla tai aurinkoenergialla ovat sähkölaitteita.

– Sähkölaitteita ovat myös palovaroittimet, verenpainemittarit, taskulamput, kausi- ja jouluvalot sekä litiumakulla toimivat liikkumisvälineet, kuten sähköpyörät ja tasapainolaudat. Myös pienet rosteriset kodinkoneet, kuten leivänpaahtimet, lajitellaan sähkölaitteisiin. Usein etenkin leivänpaahtimia luullaan metallijätteeksi, mutta metallin joukossa ne haittaavat käsittelyä, kertoo SERTY:n assistentti **Ilona Kytö**.

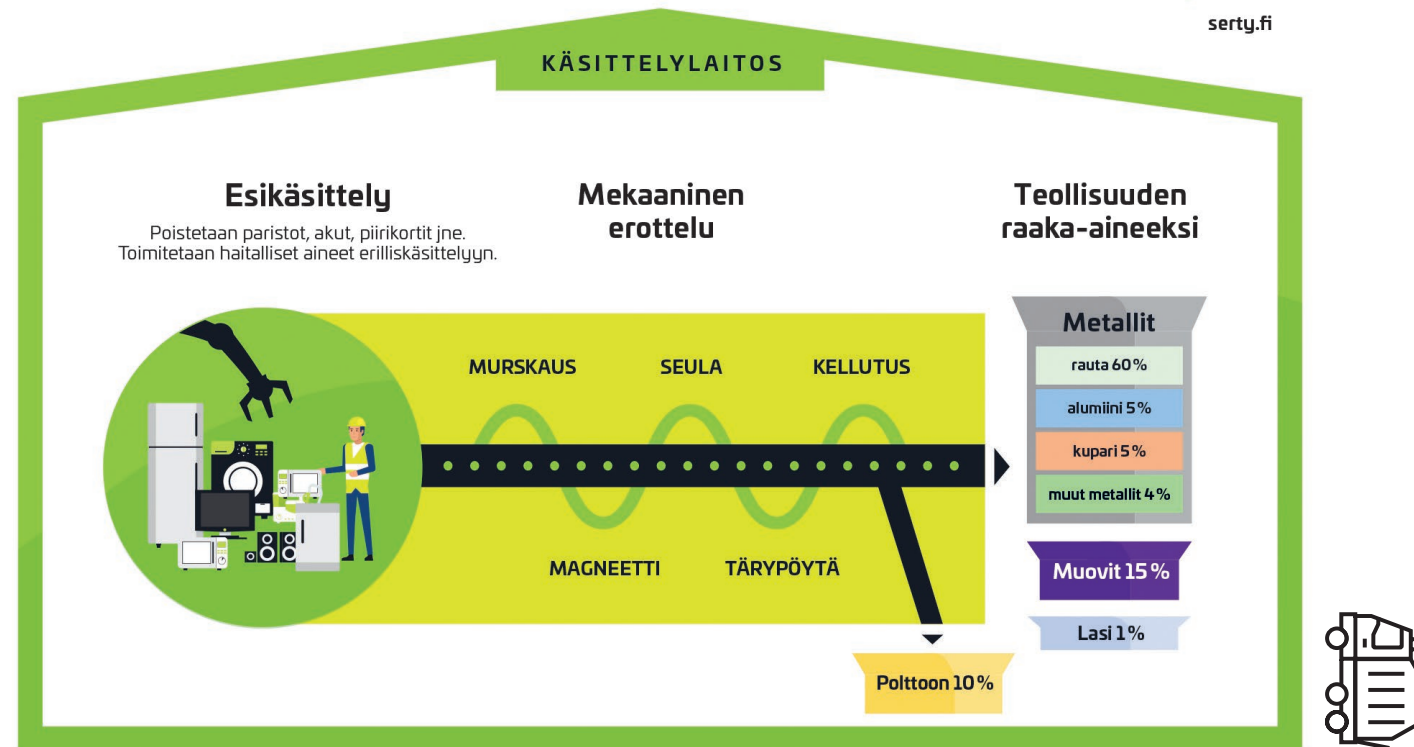
Hämminkiä kuluttajissa aiheuttavat erilaiset piuhat, johdot ja laturit. Ne lajitellaan sähkölaitteisiin riippumatta siitä, ovatko ne tulleet sähkölaitteen mukana vai onko tuote ostettu kaupasta erillisenä.

– Myös jatkojohdot ovat sähkölaitteita. Ainoastaan rakentamiseen ja remontointiin tarkoitettua kelatavarana myytävät sähköjohdot lajitellaan metalleihin, Kytö neuvoo.

Lasten paristoilla ja pienakuilla toimivat lelut kuuluvat myös sähkölaitteisiin. Hyvä muistisääntö on, että jos lelu pitää ääntä, siinä on valoa tai muuta elektronista toiminnallisuutta, kuuluu se rikkoutuessaan SER-jätteeseen. ♻️

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (SER) käsittely

Kaaviossa on kuvattu kierrätysprosessin yleisimmät vaiheet ja tuotteet koskien yleisesti kaikkia kierrätettyjä sähkölaitteita.

LOGISTIIKKA ON yksi oleellisimpia asioita sähkölaitteiden kierrätyksessä. Mustankorkean lisäksi sähkölaitteita kerätään SER-kierrätyksen vihreissä konteissa, joita on ympäri Suomen 750 kappaletta.

– Kierrätystä tarkastellaan usein ihmisten käyttäytymisen sekä kierrätystekniikan kautta, vaikka logistiikan toimiminen on yksi oleellisin asia niin päästöjen kuin kustannustenkin osalta, Puumalainen painottaa.

Aiemmin SERTY otti kyytiin kolme konttia, kävi tyhjentämässä ne ja vei takaisin keräyspisteisiin. Ongelmana oli tehoton tyhjänä ajo, mikä on logistiikka-alan yleisimmistä haasteista. Nyt kuljetukset suunnitellaan järkeviksi lenkeiksi eri käsittelylaitosten ja noutopisteiden välillä, mikä on tuplannut hyödyn.

– Vuonna 2014 tulleet uudet kontit ovat järkevämmän kokoisia. Aiemmin niihin mahtui kylmälaitteita kolme riviä ja neljännen rivin mahtuminen jäi viidestä sentistä kiinni.

Digitalisaatio tuo myös uusia mahdollisuuksia tehostaa toimintaa. Vuosi sitten käyttöön otettu ajohallintajärjestelmä auttaa hahmottamaan konttien paikkoja ja tyhjenystarpeita. Myös pitkien HCT-rekkojen yleistyminen auttaa, sillä niihin mahtuu neljä konttia aiemman kolmen kontin sijaan.

– Seuraava iso askel on tekoäly ja data. Niiden avulla ennustetaan kausivaihteluita sekä hahmotetaan, onko keräysvälineet sijoitettu oikeisiin paikkoihin. Nähtäväksi jää myös se, pystytäänkö logistiikkaa yhdistämään tulevaisuudessa esimerkiksi pakkausalan tuottajayhteisöjen kanssa.

Muista nämä, kun kierrätät sähkölaitteita:

- Poista tuotteista paristot ja pienakut sekä toimita ne navat teipattuina kauppojen keräyslaatikoihin.
- Toimita sähkölaitteet kierrätykseen ilman pakkauksia tai ohjekirjoja.
- Poista imurista pölypussi ennen kierrätykseen tuomista ja lajittele pölypussi sekajätteeseen.
- Kahvinkeitimestä ja mikroaaltouunista tulee poistaa lasiset pannut ja muovikuvut, jotka kuuluvat myös sekajätteeseen.
- Tulostimet toimitetaan kierrätykseen ilman muste- tai värikasetteja, jotka ovat tyhjinä sekajätettä. Jos niissä on vaarallisen jätteen varoitusmerkki ja väriainetta on jäljellä, kuuluvat ne vaarallisiin jätteisiin.
- Varmista, ettei vanhaan jääkaappiin tai pakastimeen ole jäänyt ruokaa.
- Energiansäästölamput, ledit ja loisteputket kierrätetään kaupoissa ja SER-keräyspisteillä. Halogeeni- ja hehkulamput kuuluvat sekajätteeseen.

Elkerin Cool Finland -laitoksella käsitellään useita satoja kylmälaitteita päivittäin. Niiden materiaaleista 79 prosenttia saadaan materiaalihyötykäyttöön. KUVA: SERTYN ARKISTO

Sähkölaitteita kierrätetty Suomessa 17 vuotta

SÄHKÖLAITTEITA ON ryhdytty keräämään Suomessa vuonna 2005. Ensimmäiset kylmälaitteet kuitenkin erilliskerättiin jo vuonna 1999 ongelmajätteenä. Seuraavaksi ongelmajätteiksi kirjattiin vuosituhaten vaihteessa televisiot ja näytöt.

– Aika ennen vuotta 2005 oli villiä ja hämmentävää. Sähkölaitteiden palauttaminen ei ollut koordinoitua, eikä niitä ottanut kovin moni vastaan. Myös maksut vaihtelivat. Kylmälaitteiden palauttamisesta saattoi joutua maksamaan parisataa markkaa per laite. Se alkoi haitata jo uusien laitteiden kauppaa, muistelee SER-tuottajayhteisö ry SERTY:n toiminnanjohtaja **Arto Puumalainen**.

Tällöin maahantuoja ja laitteiden valmistajat kiinnos-
tuivat ratkaisemaan ongelmaa.

– Kansallinen lainsäädäntö oli lausuntakierroksella jo aiemmin, mutta se jäi muiden kiireiden jalkoihin. Lopulta direktiivi sähkölaitteiden kierrättämisestä tuli voimaan vuonna 2005, kun Ruotsissa se otettiin käyttöön jo 1995.

SEURAAVA ISO MUUTOS kuluttajille oli vuonna 2013, kun sähkölaitteita ryhdyttiin vastaanottamaan kaupoissa. Jos päivittäistavarakaupassa on yli tuhat neliötä, täytyy sen vastaanottaa maksutta alle 25-senttisiä pieniä sähkölaitteita ilman velvoitetta ostaa uusi laite.

Monilla marketeilla on ns. kierrätysseinä pullonpalautusautomaattien luona. Lisäksi sähkö- ja elektroniikkalaitteita myyvien liikkeiden pihoissa on vihreitä SER-kontteja, joita SERTY ylläpitää.

– Kauppakeräysnoutojen määrä on kasvanut huomasti. Se tarkoittaa, että pienelektroniikkaa päättyy kierrätykseen enemmän kuin ennen. Ihmisten asenne ja ymmärrys sähkölaitteiden keräyksestä on kasvanut, eikä sähköham-masharjoja tai partakoneita laiteta enää sekajätteisiin, Puumalainen kiittelee.

Kierrätystavoitteen mukaan markkinoille saatetuista sähkölaitteista täytyisi saada kiertoon 65 prosenttia. Nyt luku huitelee 60 prosentin tienoilla.

Lisää sähkölaitteiden matkasta kierrätettäväksi SERTYn historiikista: serty.fi/historiikki

**Neuvoja
jäteasioissa
24/7**

mustankorkea.fi

Mustankorkean asiakaspalvelu apunasi

Mustankorkean asiakaspalvelussa voit hoitaa kaikki jätehuoltoon liittyvät asiat, kuten muuttaa jäteastioiden tyhjennysaikatauluja, tehdä kompostointi-ilmoituksen, tilata jätehuollon palvelut tai antaa palautetta. Nopeinta palvelua saat sähköisissä kanavissa: chatissa ja sähköpostilla.

Nettisivujen neuvonnasta löydät vastauksia kysymyksiisi 24/7. Voit esimerkiksi etsiä tietoa vapaalla sanahaualla tai asioida sähköisesti.

Chatissa saat ilmaista ja nopeaa palvelua arkisin ma–pe 8–22 ja la–su 10–18.

Puhelun ja jonotuksen hinta on 8,35 senttiä/puhelu + 16,69 senttiä/minuutti.

Neuvonta ja sähköinen asiointi
mustankorkea.fi

live chat -asiakaspalvelu
arkisin ma–pe 8–22, la–su 10–18

Mustankorkean jätekeskus
arkisin ma–pe 7–19, la 9–14 (touko–elo)

Ronsuntaipaleentie 204
40500 Jyväskylä
p. 010 325 3900 (arkisin ma–pe klo 9–15)

Laukaan pienjäteasema
arkisin ti ja to klo 14–19, la 10–14 (touko–elo)

Katajamäentie 6
41340 Laukaa
p. 050 5357 601 (palvelee aseman ollessa auki)

Toimisto
arkisin ma–pe 9–15
asiakaspalvelu@mustankorkea.fi
p. 010 325 3900

Kivääritehtaankatu 6 C
40100 Jyväskylä

Asiakaspalvelumme palvelee normaalisti, mutta toimistomme on toistaiseksi suljettu koronan vuoksi.

Puutarhajätteet maksutta toukokuussa

Puutarhajätteitä vastaanotetaan maksutta jälleen toukokuussa. Muista lajitella puutarhajäte jo kotona, niin asiointi sujuu vikkellästi.

Vastaanottoaikat:

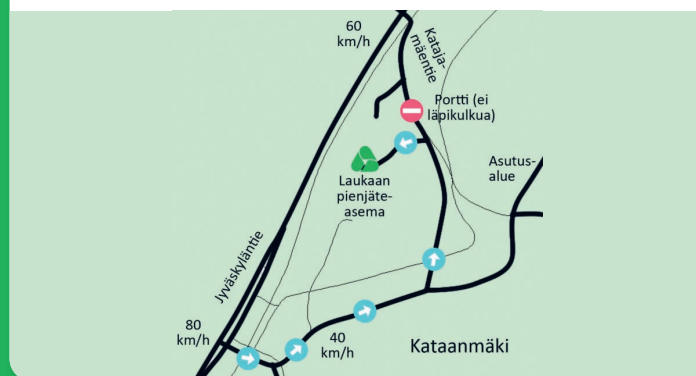
JYVÄSKYLÄ

- Mustankorkean jätekeskus, Ronsuntaipaleentie 204
- Avoimma: arkisin ma-pe klo 7–19 ja toukokuussa la 9–14
- Huom! Puutarhajätettä tuotaessa käänny ennen vaaka-asemaa vasemmalle ja seuraa opasteita. Näin säästät aikaa, eikä sinun tarvitse jonottaa vaa'alle yhdessä lajittelupihalle menevien asiakkaiden kanssa.

LAUKAA

- Laukaan pienjäteasema, Katajamäentie 6
- Avoimma: arkisin ti ja to klo 14–19 ja toukokuussa la 10–14
- Huom! Katso kartasta ajo-ohjeet. Meille pääset, kun käännyt Jyväskylältä 80 km/h-tieosuudelta ja seuraat opasteita.

Tiesitkö,

että risut haketetaan ja käytetään kompostin tukiaineena.

Vastaanotamme puutarhajätettä ympäri vuoden. Tuodessasi risuja tai haravointijätettä muulloin kuin toukokuussa, maksat siitä 12,50 euron päivämaksun, jolla saa tuoda useamman peräkärrykuorman saman päivän aikana.

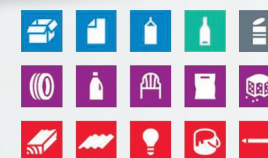
TOIVAKKA

- Ajakantien varressa
- Ei aukiolorajoituksia, avoimma vain toukokuun ajan

Näin lajittelet puutarhajätteet

- Risut ja oksat** (kaikki alle ranteen paksuiset)
- Haravointijäte**
- Orapihlaja-aita**

Huom! Vieraslajit (haittakasvit ja -eläimet) eivät kuulu maksuttomaan keräykseen. Ne voi tuoda Mustankorkealle sekajätteenä, jolloin niistä peritään pienkuormamaksu. Vieraslajeja ovat mm. jättiputki, jättipalsami, japanintatar, kurtturnuusi ja espanjansiruetana. Lue lisää: vieraslajit.fi

Jätekuvakeisto helpottamaan asukkaan arkea

MONI ASUKAS mainitsee lajittelemattomuutensa syyksi osaamattomuuden. Lajittelu koetaan vaikeaksi. Materiaalin tunnistaminen voikin olla kuluttajalle haastavaa. Jos ei ole aivan varma mihin käsissä oleva jäte olisi lajiteltava, päättyy se "varmuuden vuoksi" sekajäteastiaan.

Jätelaitoksilla kautta maan – Jyväskylän seudulla Mustankorkealla – on jo pitkään ollut tehtävänä neuvoa ja tiedottaa asukkaita lajittelun ja jätehuollon palvelujen haltuun ottamisen tueksi. Jätelaitoksissa on kymmeniä kierrätyskoutsseja antamassa maksutonta kierrätysvalmennusta asukkaille. Kierrätyskoutsitkaan eivät ehdi joka kotiin, eivätkä etenkään lajittelupulman hetkellä. Siksi käden ulottuvilla, esimerkiksi verkkosivuilla, on jatkuvasti lajitteluneuvoja.

ETENKIN PAKKAUSMATERIAALIT koetaan usein hankaliksi lajitella. Pakkausten kryptiset lajittelumerkinnot avautuvat harvoille kuluttajille. Tähän tuskiaan kehitettiin Tanskassa viitisen vuotta sitten jätekuvakejärjestelmä, joka mm. luo visuaalisen yhteyden pakkauksen ja jäteastian välille. Kuvake koostuu väristä, symbolista ja termistä. Tanskassa vaikkapa kartonkipakkauksen kuvake siis löytyy myös roskiksesta, jonne se pitäisi laittaa.

Piktogrammijärjestelmän tunnettu kuvakeisto on otettu käyttöön Tanskan lisäksi jo Islannissa, Norjassa ja Ruotsissa. Suomessa on meneillään kehitystyö, jossa kuvakeistoa muokataan suomalaisen jätehuoltojärjestelmään sopivaksi. Tehtävä ei ole helppo. Yksin termien yhtenäistäminen vaatii sovittelua, ymmärtämistä ja neuvottelua. Esimerkiksi polttokelpoisesta sekajätteestä käytetään eri puolilla Suomea eri termejä. On sekajäte, poltettava jäte, polttokelpoinen jäte, sekajäte energiaksi, kuivajäte, loppujäte... ja kuitenkin itse roska termien takana on yhtä ja samaa.

HAASTAVASSA TEHTÄVÄSSÄ meitä kannustaa kuitenkin lopputulos. Parhaimmillaan jätekuvakejärjestelmä yhtenäistää jätehuoltojärjestelmiä ja helpottaa asukkaan lajittelutehtävää kotiroksiksella. Tämä on tärkeää, sillä kiertotalouden suurin voima on asukas, joka jätteiden syntypaikalla kodeissa, kouluissa, työpaikoilla ja vaikkapa ravintoloissa lajittelee jätteensä. Lajittelematta emme saavuta kierrätysastetta, jonka EU on jäsenmailleen asettanut. Nykymenolla (43 %) kierrätysaste jää kauaksi tavoitteesta, joka vuodessa 2035 siintää jo 65 prosentissa.

Kaisa Halme
viestinnän asiantuntija
Suomen Kiertovoima ry – KIVO

Iskikö kotona lelukaaos?

– Leikin asiantuntija muistuttaa pitkästä pinnasta ja leikkirauhasta

Lelukaaos on lähes jokaiselle lapsiperheelle tuttu asia. Leikin asiantuntija kehottaa vanhempia kuitenkin venyttämään pinnaansa. Lelut rikastavat lapsen leikkiä ja oikea määrä leluja riippuu lapsesta. Hyvä lelu taas on kestävä ja sen voi kierrättää seuraavalle leikkijälle.

MLL:N LEIKIN ASIAANTUNTIJA Katriina Heljakalta ei heru vinkkejä lastenhuoneen lelukaaoksen kesyttämiseen. Sen sijaan hän kannustaa aikuisia venyttämään sietokykyään kaaoksen edessä. Heljakka ajattelee, ettei leikkiä kannata häiritä vain siksi, että haluaa hallita lelukaaosta – joskin välillä lelut on toki siirrettävä siivouksen tieltä.

– On turha tuntea tuskaa siitä, että lelut ovat olohuoneen lattialla, jos leikki vielä jatkuu. Lelut ovat lapsen ensimmäistä materiaalista kulttuuria ja omaa valuuttaa, joiden avulla hän harjoittelee toimivaltaansa. On hyvä antaa lapselle leikkirauha.

LEIKILLÄ ON kiistatta merkitystä lapsille, mutta tarvitseko leikki syntyäkseen varsinaisia leluja ja kuinka paljon niitä tulisi olla? Heljakka aloittaa vastauksensa kertomalla esimerkin pahvilaatikosta. Jos lapselle antaa tyhjän pahvilaatikon, hän hyvin todennäköisesti kehittää siitä leikin. Periaatteessa leikki ei siis tarvitse syntyäkseen valmiita leluja – mutta ei Heljakka niitä lapsilta missään nimessä eväisi.

– Lelujen avulla lapsi rakentaa identiteettiään ja ottaa maailmaa haltuun. Pieni lapsi leikkii ensin kehollaan, mutta siirtyy hyvin pian esineleikin pariin. Lelut rikastavat lapsen leikkiä.

OIKEA MÄÄRÄ LELUJA riippuu lapsesta. Osa lapsista leikkii mielellään kehollisia ja liikunnallisia leikkejä, kun osa taas viehättyy materiaaleista ja kaipaa leikkiinsä ulkoisia virikkeitä. Lapsi ei kuitenkaan osaa itse määritellä sitä, mikä on sopiva määrä leluja, vaan vanhempien on tunnettava lapsensa ja tämän tyyli leikkiä. Moni vanhempi tunnistaa tilanteen, jossa lapsi on toivonut tiettyä lelua pitkään, mutta ei lelun saatuaan leiki sillä.

– Kaupallinen kulttuuri vaikuttaa siihen, mitä toivomme. Lapset haluavat esimerkiksi hahmoja, joita näkevät lastenohjelmissä. Joskus aikuisen pitää vähän auttaa, jotta lapsi ottaisi uuden lelun käyttöön, Heljakka neuvoo.

Aikuinen voi esimerkiksi kannustaa leikkiin, johon myös uusi lelu kuuluu. Välillä lapsi tarvitsee sytykkeitä tarinankerrontaan.

– Kaikki rakastavat tarinoita ja juonikuvioita. Tunneside leluun syntyy tarinan kautta, osallistumalla ja kiinnostamalla lapsen leikistä sekä jakamalla leikkikokemuksia.

Leikkiminen voi kuitenkin tuntua aikuisesta vaikealta. Heljakka kannustaa silti yrittämään. Hän uskoo, että tarinat vievät myös aikuisen mukanaan, kunhan niiden antaa

MLL:n leikin asiantuntija Katriina Heljakka on tutkinut leluja ja leikkiä. Hän kannustaa aikuisia osallistumaan lapsen leikkiin ja innostumaan leikin tarinoista.

viedä. Jos omat leikkitaidot ovat pahasti ruosteessa, niitä voi herätellä pelien parissa, sillä pelin selkeät tavoitteet vievät leikkiä itsestään eteenpäin.

NYKYLAPSET EIVÄT LEIKI, kuulee välillä väitettävän. Heljakka ei usko väitteeseen.

– Leikki ei ole katoamassa mihinkään. Aikuinen saattaa kuitenkin ajatella, että lapsi leikkii vähän, jos hän ei ymmärrä, että myös leikki siirtyy uusille alustoille.

Jokaisen kannattaakin haastaa käsityksensä leikistä. Jos lapsi ei vaikuta leikkivän, onko aikuinen ottanut huomioon, millaista leikkiä ruuduilla voi tapahtua? Ajatus digitaalisesta leikistä saattaa ahdistaa, mutta Heljakka kannustaa pohtimaan mikä ruuduilla leikkimisessä oikein kaihertaa?

– Digiähky voi olla lapsille todellinen ongelma, mutta asia ei ole ihan niin mustavalkoinen. Lapsi voi pelatessaan leikkiä monenlaisia mielikuvitusleikkejä, eikä puhelin välttämättä sulje edes sisätiloihin, kuten esimerkiksi Pokemon Go osoittaa.

Heljakka tietää, että moni pitää silti leluilla leikkimistä kehittävämpänä kuin virtuaalista leikkiä. Leikki millä

tahansa välineellä opettaa lapselle asioita, mutta leikillä on arvoa myös sellaisenaan – huolettomana ja luovana toimintana.

– Aikuinen voi ajatella, miltä itsestä tuntuisi, jos kaiken tekemisen pitäisi olla hyödyllistä ja kehittävää, eikä olisi mahdollisuutta irtaantua hetkeksi.

HELJAKKA ON TUTKINUT eri-ikäisten leluja ja leikkiä Turun yliopistossa. Hänet vetivät lelujen maailmaan sukujuuret, sillä Heljakan isoisä perusti aikoinaan Tactic-lautapeliyrityksen ja toi Yhdysvalloista Suomeen Trouble-pelin, josta tuli suomalaisittain Kimble. Heljakka työskenteli 2000-luvun alkupuolella perheyriutus Tactic Gamesin pelisuunnittelijana ja opiskeli samalla Taideteollisessa korkeakoulussa. Kun tuli aika valita väitöskirjan tutkimusaihe, hän teki loikan lelujen maailmaan.

– Leluihin kiteytyy paljon leikin hehkua ja iloa, hän miettii. 🌱

Taltuta lelukaaos

- 1) Ei liikaa tavaraa – lelua ostaessa miettikää, haluaako lapsi sen todella ja arvostakaa jokaista lelua
- 2) Jos jollain lellulla ei leikitä, kierrättäkää se eteenpäin, jotta se ilahduttaa uusia leikkijöitä
- 3) Varmista, että jokaiselle lelulle on kotona oma paikkansa
- 4) Säilytä lelut niin, että lapsen on helppo kerätä ne leikin päätyttyä
- 5) Aina lelun ei tarvitse olla uusi – kaverisyntäreilläkin voidaan sopia, että lahjaksi annetaan kierrätetty lelu

Käytettyjä leluja verkosta

LELUVALMISTAJAT JA KULUTTAJAT ovat viime vuosina havahtuneet miettimään kestävän leikin kysymyksiä. MLL:n leikin asiantuntijan **Katriina Heljakan** mielestä on selvää, että etenkin muovilelujen kanssa raja tulee vastaan, eikä niitä voi ikuisesti valmistaa aina vain lisää.

– Leluteollisuudessa on tehty paljon töitä sen ymmärtämiseksi, ettei kaiken tarvitse olla muovia. Leluja voi valmistaa esimerkiksi puun ja muovin sekoituksesta tai uudenlaisen paperiteknologian avulla, Heljakka kertoo.

Valmistusmateriaalien lisäksi on kiinnitettävä huomiota myös lelujen kierrätettävyyteen. Heljakka huomauttaa, että yhtä lailla on tärkeää, että lelut ovat niin laadukkaita, että ne kestävät leikkijältä toiselle tai ne voi tarvittaessa korjata.

Heljakka kannustaa myös olemaan luova lapsen lelu-toiveiden toteuttamisessa. Jos nukke tarvitsee pyörän tai puseron, käsistään näppärä voi tehdä ne itsekin. Itse tekeminen tuo myös leikkiin lisäarvoa ja voi olla osa leikin tarinaa.

KÄYTETTYJÄ LELUJA voi ostaa myös verkosta. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus myy kierrätysleluja verkkokaupassaan ja toimittaa kaikkialle Suomeen.

– Tuotteiden hinta on meillä noin kolmasosan uuden tuotteen hinnasta. Tuotteen kunto, saatavuus ja ikä vaikuttavat kuitenkin hintaan, kertoo tuotehankintapäällikkö **Miia Podworsky** Kierrätyskeskukselta.

Verkkokaupan tuotteet ovat yksityishenkilöiden ja yritysten antamia lahjoituksia. Kierrätyskeskus ilmoittaa tuotteissaan kuntoluokituksen, ja osa leluista on täysin käyttämättömiä.

– Lelujen kunto vaihtelee paljon. Hyvä kuntoluokitus tarkoittaa sitä, että lelussa voi olla pieniä käytönjälkiä, eikä se ole enää uudenveroinen, mutta silti siisti ja sopii käyttöön seuraavalle leikkijälle, Podworsky toteaa.

Käytettyjä leluja kannattaa etsiä myös esimerkiksi osoitteista *vahankaytetty.fi* ja *tori.fi*. Torissa kaupoista sovitaan yksittäisen myyjän kanssa, kun taas Vähänkaytetty on puolestaan Kierrätyskeskuksen tavoin verkkokauppa, jossa tuotteita voi ostaa samalla kertaa usealta eri myyjältä, yhdessä paketissa ja yksillä toimituskuluilla. 🌱

Näin kierrätät lelut

- Vie ehjät lelut kirpputorille tai kierrätyskeskukseen.
- Rikkinäiset muovilelut kuuluvat sekajätteeseen.
- Rikkinäiset sähkö- tai paristokäyttöiset lelut kuuluvat sähkölaitteiden keräykseen.
- Lelujen kartonkiset pakkaukset voi laittaa kartonkikeräykseen (muista litistää). Muoviset pakkaukset taas lajitellaan muovipakkauksiin.

1,5-vuotiaan Selman leikiksi riittää toistaiseksi lelujen kuljettaminen huoneesta toiseen.

Jyväskyläläinen Emma ostaa lapsille leluja kirpputoreilta ja verkosta. Tori.fi on käytössä usein silloin, kun Emma etsii juuri tiettyä lelua.

3,5-vuotias Urho rakentaa mielellään Duploista ja rakastaa Ryhmä Hau -leikkiä.

"Leluja on sopivasti, kun kaikilla leikitään"

URHO JA SELMA leikkivät perheen olohuoneen lattialla Jyväskylässä. 3,5-vuotias Urho rakentaa Duploista, ja 1,5-vuotias Selma kanniskelee leluja huoneesta toiseen. Urhon ja Selman äiti **Emma** hankkii leluja lasten oman innostuksen mukaan. Jos jompikumpi lapsista kiinnostuu kaverilla tai kerhossa tietystä lelusta, sitä saatetaan pyytää lahjaksi tai Emma etsii lelun käytettynä. Leikki-ikäinen Urho pitää tällä hetkellä erityisesti Ryhmä Hau -leluista ja on kerännyt pikkuhiljaa kaikki sarjan hahmot. Emmen mielestä perheen lapsilla on sopiva määrä leluja.

– Leluja on sopivasti silloin, kun kaikki ovat käytössä ja niille löytyy oma paikka, Emma sanoo.

Yksi asia lasten leikissä on Emmen mielestä eri tavoin kuin ennen. Hän ei muista, että televisiosarjat olisivat olleet hänen lapsuudessaan niin vahvasti läsnä leluissa kuin nykyään. Urhon leikkiessä eri lelut sujahtavat luontevasti yhteen, ja Ryhmä Hau -hahmoille rakennetaan ajokit Duploista. Emma ajattelee, että sarjat ja niiden hahmot rikastavat lapsen leikkiä.

– Toivoisin, että lelut olisivat pitkäaikaisia ja ajattomia, mutta niiden kehittävyttä en hirveästi mieti. Mielestäni kaikki lelut ovat kehittäviä. Leikki on todella tärkeä osa lapsuutta ja lapsen kanssa olemista.

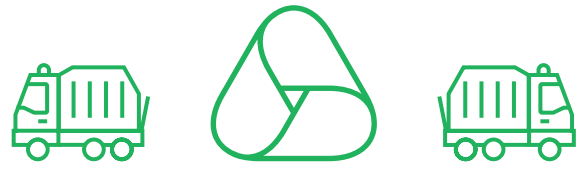
KAHDEN PIENEN LAPSEN perheessä lelut ovat välillä levällään. Se, että kummallakin lapsella on oma huone, johon lelut leikin jälkeen siivotaan, auttaa pitämään kodin järjestyksessä. Lasten huoneissa on leluille eri kokoisia, pinottavia koreja. Kun lelut säilytetään kategorioittain, lapsen on helppo hahmottaa, mikä kuuluu mihinkin – ja autot ja eläimet sujahtavat helposti oikeisiin koreihin.

Urhon ja Selman pehmolelut puolestaan asustavat pöytätaon alla isossa, vedettävässä laatikossa, ja Selman leikkikeittiön tarvikkeita perhe säilyttää leikkikeittiön sisällä. Myös lasten vaatehuoneiden alahyllyt on varattu leluille, jotta lasten olisi helppo yltää niihin. Emma suosii niin ikään kankaisia kasseja, joita on helppo kuljettaa huoneesta toiseen ja joihin lapset osaavat itse kerätä lelut.

EMMA OSTAA suurimman osan lasten leluista käytettynä ja toivoo, että lelut kestäisivät leikkijältä toiselle. Aina lasten lempilelut eivät ole vanhempien mieleen, mutta ennen kaikkea Emma tahtoo tukea leikkiä ja hankkia leluja, joista lapsi innostuu.

– En ostaisi mielelläni aseleluja, mutta kyllä lapset taisteluvälineet jostain keksivät. Kovin soivista leluista en pidä, ja ne olen jättänyt suosiolla mummolaleluiksi, Emma nauraa. 🌱

#töissämustiksella

Kunnallinen jäteyhtiö. Mitä se tekee ja ketä siellä on töissä? #töissämustiksella -sarjassamme esittelemme mustankorkealaisia ja kerromme, mitä meillä Mustankorkealla oikein tehdään.

Jaana Göös
palveluneuvoja

Lasse Vilenius
laitosmies

TÖISSÄ. Jaana Göös huolehtii asiakaspalvelusta viiden työkaverin sekä esihenkilön kanssa. Jaana on empaattinen ja hyvä kuuntelija, jolle tärkeintä on asiakkaan auttaminen. Hänestä töissä parasta on hyvä ilmapiiri; saa olla oma itsensä, esihenkilö auttaa ja työntekijöiden jaksamisesta pidetään huolta. Tässä auttavat joustavat työajat sekä puhelinpäivystysvuorot, jotka ovat työntekijöiden toiveesta kolmetuntisia. Asiakaspalvelussa vertaistuki on tärkeää ja palveluneuvojat tapaavat silloin tällöin myös vapaa-ajalla ”terassiterapian” merkeissä.

MUSTIKSELLE. Jaana on syntynyt Englannissa, josta hän muutti 5-vuotiaana äitinsä kanssa Jyväskylään. Matkailualan tradenomin opinnot veivät Savonlinnaan, josta Jaana muutti Helsinkiin opin- näytetyön ja kesätöiden vuoksi. Jaanalla on 20 vuoden kokemus asiakaspalvelusta, josta 16 vuotta hän oli lentokentällä, myös esihenkilönä. Siellä kasvoi paineensietokyky, jolle oli käyttöä, kun Jaana tuli Mustankorkealle kesällä 2020. Tuolloin Laukaan jätekul- jetukset tulivat Mustankorkean vastuulle, korona iski ja asiakaspal- velu ruuhkautui. Jaanalla on myös palveluliiketoiminnan ylempi amk-tutkinto, josta hyvänä kylkiäisenä mukaan tarttui mies.

KIERRÄTYS. Jaanan kotona kierrätetään melko tarkkaan kaikki. Muovipakkausten lajittelun ansiosta sekajätteen määrä on tippunut puoleen. Myös vaatteet käytetään mahdollisimman loppuun, sa- moin shampoot, joista huuhdellaan käyttöön viimeisetkin pisarat. Ruokahävikkiä pyritään pienentämään ja reseptejä haetaan netistä sen ruuan ympärille, jossa päiväysmerkintä kolkuttelee lähellä.

VAPAALLA. Vapaa-ajalla Jaana kertoo olevansa hovikuski. Perheen 7-vuotias poika harrastaa jalkapalloa ja 8-vuotias tytär telinevoimistelua ja pianon soittoa. Kuskailujen välissä Jaana käy salilla tai kävelylenkillä. Myös 15-vuotias tytär vierailee välillä äitinsä luona Helsingistä käsin. Jaanan käsissä syntyvät villasukat ja lapaset, joiden lisäksi psykologiset trillerit ja elämäkerrat kiinnostavat. Jaana on myös TV:stä tuttu! Hänen miehensä yllätti hänet romanttisin elein MTV3:n Huumassa.

TÖISSÄ. Lasse Vilenius on laitosmies Mustankorkean kompos- tointilaitoksella. Kun kotipuutarhuri hakee peräkärreysnä multaa Omapihalta, on Lasse ollut mukana valmistamassa sitä biojätteestä. Mustankorkealla biojäte menee ensin biokaasulaitokselle, jossa siitä valmistetaan biokaasua. Prosessista jäävä musta mädäte tulee putkea pitkin kaasulaitokselta kompostointilaitokselle, jossa se kompostoidaan. Lopuksi se matkaa ulos asfalttikentälle jälkikyp- sytykseen. Yhteensä koko prosessissa menee reilu puolisen vuotta. Lisäksi Lasse huolehtii alueen lumien aurauksesta ja hiekoituksesta sekä lajittelupihan jätelavojen tyhjennyksestä.

MUSTIKSELLE. Lasse on koulutukseltaan lähihoitaja, joka on toiminut sairaankuljettajana ambulanssissa. Kipinän konehommiin hän on saanut jo pienenä isältään ja koneen ratissa Lasse oli ensimmäisen kerran alle 10-vuotiaana. Mustankorkealle hän tuli 2007 vuokrafirman kautta, ja oli muutaman vuoden. Sitten hän vaihtoi metsäkonealan töihin kotipaikkakunnalleen Hankasalmelle Asta-myrskyn jälkeen. Lasse ehti tehdä töitä myös Äänekosken tehtaalla, mutta yö- ja viikonlopputyöt veivät aikaa perheeltä. Kun Mustankorkealle haettiin jälleen laitosmiestä, ei Lassen tarvinnut kahta kertaa miettiä.

KIERRÄTYS. Lassen perhe elää mahdollisimman nuukasti ja hankinnat tehdään harkiten. Ruuan osalta kaikki pyritään käyttämään hyödyksi. Ruokaa kokataan aina kerralla suuri määrä, jotta samasta ruuasta syö koko perhe pari kertaa. Kun perheessä on kolme poikaa, ei ruokahävikkiä yleensä synny.

VAPAALLA. Lasse asuu ja on myös syntyisin Hankasalmelta. Perheeseen kuuluvat vaimo sekä 1-, 6- ja 9-luokalla olevat pojat, joiden kanssa ulkoillaan ja liikutaan monipuolisesti. Se onkin välttämätöntä vastapainoa koneessa istumiselle. Lasse käy myös keskimmäisen poikansa kanssa metsällä, minkä ansiosta ruokapöydässä nautitaan hirvenlihaa ja pienriistaa. Lisäksi kaloja narrataan niin pilkillä, virvelillä kuin verkoilla. Mieleen painunein kalareissu on Norjasta jäämereltä, jossa kalastettiin turskaa ja seitiä.

Kierrätysvalmennuksessa kysyttyä

Mihin seksilelut ja kondomit lajitellaan?

Jos erilaiset seksilelut toimivat akuilla tai paristoilla, kuuluvat ne hajotessaan sähkölaitteisiin eli vihreisiin SER-kontteihin. Sähkölaitteita vastaanotetaan veloituksetta Mustankorkean jätekeskuksella, Laukaan pienjäteasemalla sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteita myyvissä kaupoissa. Halutessasi voit ottaa paristot ja pienakut laitteista pois ja toimittaa ne navat teipattuina kauppojen keräyslaatikoihin. Sähkölaitteista otetaan kierrätyksessä talteen mm. arvok- kaat metallit, jotka käytetään uudelleen teollisuuden raaka- aineina. Kondomit taas lajitellaan kodin sekajätteisiin.

Miten kotiteurastetun kanan sisälmykset ja hevosen ruho hävitetään?

Kotitaloudessa teurastetut yksittäiset kanat voi hävittää kodin biojätteenä. Teurastamoilta tai lihanjalostus- laitoksilta tulevaa teurasjätettä Mustankorkealla ei ole lupaa vastaanottaa ja käsitellä. Yritysasiakkaiden teuras- jätettä vastaanottavat yksityiset jäteyhtiöt ja -laitokset, jotka vastaanottavat myös asukkaiden tuomat hevosen ruhot. Lemmikkieläimet taas toivotaan haudattavan eläinten hautausmaille.

Mitä tarkoittaa biohajoava?

Biohajoava tarkoittaa, että materiaali hajoaa kohtuullisessa ajassa luonnossa. Yleensä biohajoavan tuotteen ajatellaan olevan ympäristöystävällinen, mutta tämä ei ole koko totuus. Biohajoavuus riippuu ympäristöstä ja kuluneesta ajasta – lähes kaikki

materiaalit hajoavat biologisesti jossain vaiheessa. Esimerkiksi maitopurkilla kestää 1–5 vuotta maatua, kun taas muovipullo hajoaa tuhannessa vuodessa.

Biojätepussitkin hajoavat jossain vaiheessa, mutta melko hitaasti. Parempi ympäristöteko olisi käyttää sanomalehdestä tai vaikkapa jauhopaketesta tehtyä pussia biojätteen keräämiseen.

Miksi Mustankorkean nimi on Mustankorkea?

Mustankorkean alueella on pidetty kauan sitten partion suurleiri. Leirin aikana alkoi raju ukonilma ja salama iski korkealla mäellä olevaan puuhun, mikä syttyi palamaan ja hiilti mustaksi. Tästä nimi Mustankorkea.

Mitä tarkoittavat hyötyjätteet?

Hyötyjäte on jätettä, joka voidaan käyttää uudelleen joko kierrättämällä sellaisenaan tai raaka-aineena. Tuttuja hyötyjätteitä ovat esimerkiksi **paperi, kartonki/pahvi, lasi- pakkaus, metalli, muovipakkaus** ja **sähkölaite**. Myös **tiili, betoni** ja **asfaltti** ovat hyötyjätteitä, jotka voidaan murska- ta. Mursketta voi hyödyntää esimerkiksi tierakenteissa tai muuna maanrakennusmateriaalina. Myös **tasolasia** voi- daan käyttää erilaisten loppusijoitusalueiden pintasuoja- rakenteissa, samoin kuin **vanteettomista renkaista** tehtyä rengasrouhetta. **Puujäte** taas voidaan hakettaa ja käyttää kompostoinnin tukiaineena. Mustankorkealla **biojäte** hyö- dynnetään, kun siitä valmistetaan biokaasua ja multaa. ♻️

Mikä sinua askarruttaa kierrättämisessä?
Kysy meiltä: tiedotus@mustankorkea.fi. Poimimme kysymyksistä osan seuraavaan Kulku-lehteemme.

Jätereittien tarkalla suunnittelulla säästetään kilometrejä ja euroja

Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Toivakan alueella tyhjennetään vuosittain noin 1,5 miljoonaa jäteastiaa. Aukkaiden jätetastioilla voi olla erilaisia tyhjennysvälejä, minkä lisäksi tyhjennettäviä jätelajeja on useita ja astioita erilaisia. Miten tämä palapeli on saatu toimivaksi?

JÄTEASTIOIDEN TYHJENTÄMISESSÄ tärkeintä on keräysreittien optimointi. Sillä tarkoitetaan tyhjennysreittien järkevää suunnittelua, jotta tunnissa saadaan tyhjennettyä mahdollisimman monta jätetastiaa niin, että ajokilometrit ja päästöt pysyvät alhaisina.

– Mustankorkea maksaa urakoitsijoille astiatyhjennyksistä, ei siihen käytetystä ajasta. Maksuperusteena on siis euroa per astia, eikä euroa per tunti, selventää Mustankorkean logistiikkapäällikkö **Antti Anhava**.

Urakoitsijan näkökulmasta tämä tarkoittaa, että jätetauto tuottaa liikevaihtoa silloin, kun se tekee astiatyhjennyksiä.

– Kaikki muu aika, esimerkiksi siirtymät purkupaikalle tai jätetautojen pesut ja huollot, ovat aikaa, joista ei tule euroja. Siksi tyhjennykset on optimoitava tarkkaan, kertoo Urbaserin aluepäällikkö **Jari Hietala**.

Loppupeleissä jätetukljetusten optimoinnista hyötyy myös asukas. Kun reitit on suunniteltu järkeviksi, vähenee saman kadun ajaminen useaan kertaan, mikä lisää myös asukkaiden turvallisuutta. Kun reitit on suunniteltu tehokkaiksi, näkyy se myös kuljetusten hinnassa.

– Jos optimointia ei tehtäisi, voisivat jätetiden keräyskustannukset olla jopa puolet kalliimpia, Hietala arvioi.

SUURIN OPTIMOINTITYÖ tehdään alussa, kun urakoitsija voittaa kilpailutuksen. Silloin urakoitsija saa Mustankorkealta osoite- ja palvelutiedot, joiden pohjalta jätetukljetukset suunnitellaan. Kaikkien etu on, että muutoksia tulee mahdollisimman vähän, vaikka aina niiltä ei voida välttyä.

– Tavoite on, että samalla alueella olevat saman jätetakeen astiat tyhjennetään samalla kertaa. Esimerkiksi biojäte voidaan tyhjentää kesäisin omakotitaloissa kahden viikon välein, jolloin luonnollisesti naapuritalojen astiat kannattaa tyhjentää samalla reissulla, Anhava kertoo.

Haasteita tuovat erilaiset tyhjennysvälit. Samassa ryp-päässä voi olla kolme sekajätetastiaa, joista kaksi halutaan tyhjennettävän neljän viikon välein ja yksi kahden viikon välein. Lisäksi ruutukaava-alueella voi olla porttikongejai tai matalia paikkoja, jotka täytyy myös huomioida tyhjen-syreittien suunnittelussa.

Samuli Lindeman tyhjentää Korte-pohjassa syväkeräys-säiliöitä Urbaserin jätetautolla. Syväkeräyssäiliöistä suurin osa on maan alla. Ne voivat olla suurimmillaan jopa yli 3 000-litraisia.

– Mustankorkean urakoissa käytetään yleisesti jätetautoja, joilla saadaan tyhjennettyä kaksi jätetajetta samalla käyntikerralla. Kalustovalinnoissa on tärkeää huomioida, miten eri jätetateriaalit ja jätetastiatyypit soveltuvat kerättäväksi yhdenaikaisesti, ja niin, että auton kuormakapasiteetti riittää koko reitille, kertoo Urbaserin logistiikkapäällikkö **Antti Ruotsalainen**.

”Jätetauto voi tyhjentää päivässä jopa 500–600 pintajätetastiaa.”

KAKSILOKEROAUTOT OVAT tulleet jätetatyhjennyksiin 2000-luvulla. Mustankorkean alueella kerätään esimerkiksi seka- ja biojätetet samalla kertaa.

– Se pienentää ajettuja kilometrejä. Meidän alueellamme tämä on järkevää, sillä seka- ja biojäte puretaan kummatkin Mustankorkean alueella omiin paikkoihinsa. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla tämä ei olisi järkevää, sillä siellä seka- ja biojätetet menevät maantieteellisesti eri pisteisiin, Anhava kertoo.

Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Toivakan alueella jätetastioita saa tyhjentää jätethuoltomääräysten mukaan kello 6–22 välisenä aikana, mikä mahdollistaa hyvin jätetiden keräyksen kahdessa kahdeksan tunnin työvuorossa.

– Mustankorkean jätetkeskuksella seka- ja biojäte voidaan purkaa iltaisin myös keräysajan päättymisen jälkeen, mikä antaa mahdollisuuden käyttää varsinainen keräysaika tehokkaasti, Ruotsalainen toteaa.

VUODENAJAT VAIKUTTAVAT MYÖS. Jätetastioiden pisimmät tyhjennysvälit pohjautuvat jätethuoltomääräyksiin, joiden mukaan esimerkiksi kesäisin biojätetastia tulee tyhjentää tiheämmin kuin talvella.

– Optimointia tehdään pienimuotoisesti koko ajan. Lisäksi muutoksia tuovat uudet jätetakeet, kuten viimeisimpänä tulleet muovipakkaukset sekä muuttuva asiakaskanta. Ammatitaitoinen kuljettaja osaa huomioida kentällä, jos reitteihin kannattaa tehdä hienosäätöjä, Ruotsalainen kertoo.

Kesäisin tyhjennettävien jätetastioiden määrä voi li-sääntyä reitillä kesäasutuksen vuoksi. Toisaalta jätetauton eteneminen reitillä on kesällä nopeampaa, joten pienem-mät tyhjennysmäärät talvella auttavat jätetautoa pysymään paremmin aikataulussa. Kesämökkiläisten sekajätetastiat tulisi tyhjentää jätethuoltomääräysten mukaan minimis-sään kaksi kertaa kesässä; yleensä alku- ja loppukesällä.

– Jos kesämökki sijaitsee alueellamme kaukana, vaika-pa Oittilassa, täytyy sekajätetastian tyhjennys ajoittaa ajankohtaan, jolloin jätetauto olisi muutenkin lähellä Kor-pilahdella. Näin vältetään turhaa ajoa, Anhava toteaa.

Talvella jätetautoille haasteita tuovat vaihtelevat keliolo-suhteet, kuten runsas lumi ja liukkaus. Kuljettajan tulisi päästä jätetautolla mahdollisimman lähelle jätetastiaa tur-vallisesti, minkä lisäksi jätetakatoksesta ja sen ympäristöstä täytyisi tehdä lumityöt ja muistaa hiekoitus.

– Jätetautolla pitäisi olla myös riittävä kääntöpaikka, jotta sen ei tarvitse peruutella, Ruotsalainen lisää. ➤

Kymmenen urakka-aluetta, kolme urakoitsijaa

- Jäteastioiden tyhjennykset kilpailutetaan Mustankorkean toimesta urakka-alueittain. Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Toivakan alueet on jaettu pinta-astioiden eli tavanomaisten jäteastioiden osalta kahdeksaan urakka-alueeseen. Lisäksi omana urakkana tyhjennetään syväkeräysastiat ja toisena etulastaussäiliöt. Erilaisten jäteastioiden tyhjentäminen vaatii erilaisen jäteauton.
- Tällä hetkellä alueellamme toimii kolme urakoitsijaa: Urbaser Oy, L&T Ympäristöpalvelut Oy sekä Jätehuolto Laine Oy. Suurin osa jäteautoista ajaa ympäristöystävällisesti biokaasulla.
- Jätehuoltomääräysten mukaan jätteitä saa kerätä arkisin maanantaista perjantaihin klo 6–22 välisenä aikana. Poikkeustilanteissa jätteitä voidaan kerätä yhtä päivää ennen tai jälkeen totutun ajopäivän. Poikkeustilanteita ovat kalustorikot, sairaustapaukset, arkipyhät sekä vaikeat sääolosuhteet. Tarvittaessa jätteitä voidaan kerätä erillisellä luvalla myös viikonloppuisin.
- Kaksilokeroautoilla tyhjennetään Mustankorkean alueella samalla kerralla:
1) seka- ja biojätteet, 2) muovi ja kartonki, 3) lasi ja metalli.

Mustankorkean
logistiikkapäällikkö
Antti Anhava

Urbaserin
aluepäällikkö
Jari Hietala

Urbaserin
logistiikkapäällikkö
Antti Ruotsalainen

Suomalaisilla muita eurooppalaisia parempi jätehuolto

TOIMINNAN LAATU eli aikatauluissa ja suunnitelmissa pysyminen painavat toisessa vaakakupissa tehokkuuden rinnalla. Esimerkiksi kerrostalossa ei voi tulla tilannetta, että jäteastia tyhjennettäisiin perjantaina ja seuraavan viikon tyhjennys olisi jo maanantaina.

– Suomessa asukkaita palvelee jätehuollon osalta keskimäärin paremmin kuin muualla Euroopassa. Suomen ulkopuolella yleinen tapa on, että asukkaat tuovat jäteastiat päätien varteen. Meillä astia haetaan pihasta vuodenaikasta riippumatta. Toivottavaa olisi kuitenkin kielirikko-aikaan, että astia tuotaisiin tyhjennyspäivänä sellaiseen paikkaan, mistä kuljettajan olisi helppoa tyhjentää se aiheuttamatta vahinkoja pihalle tai tielle, Hietala toivoo.

Jäteauto voi painaa täytenä jopa 28 tonnia. Jos kielirikko-aikaan tiellä on painorajoitus, jäteauto ei välttämättä pääse tyhjentämään astiaa. Jos auto jää kiinni, voivat lopputyön astiat jäädä tyhjentämättä tai ainakin viivästyä, vaikka varakalustoa olisikin.

– Asiakastytyväisyys on aina mielessä. Jos tie ei ole ajettavassa kunnossa, on kuljettajalla oikeus työturvallisuuteen perustuen pidättäytyä ajamasta tietä. Jos jäteauto jää tielle kiinni ja tarvitaan hinausauto, voivat kustannukset olla nelinumeroisia. Lisäksi tie voi rikkoutua ja sitten

mietitään, kenelle kuuluu tien korjaaminen, Ruotsalainen toteaa.

KULJETTAJIEN KOULUTTAMISEEN satsataan Urbaserilla vuosittain. Taloudellinen ajotapa ja ennakoiva ajo ovat edellytyksiä laadukkaalle työlle. Ajoseuranta-järjestelmän kautta saadaan paljon tietoa mm. jäteauton käyttämästä reitistä, kilometreistä, keskikulutuksesta, sekä mahdollisista ajotapapoikkeamista, kuten rajua kiihdytyksistä tai ylinopeudesta.

– Kun kuljettaja ajaa taloudellisesti ja ennakoivasti, myös asukkaat kokevat sen hyvänä. Esimerkiksi kesäisin hiekkatiet pölyävät haja-asutusalueilla, minkä asukas voi virheellisesti tulkita jäteauton ylinopeudeksi. Lähes joka kerta, kun asiaa on tarkasteltu ajoseurantajärjestelmän antamasta gps-tiedosta, ovat ajonopeudet olleet sallittuja, Anhava toteaa.

– Ammattitaitoiset kuljettajat eivät lähde kaahaamaan, vaikka olisivatkin aikataulusta myöhässä. He tietävät, että aikatauluja ei saada kiinni ylinopeudella. Raskaalla kalustolla ajettaessa tapaturmavaara on ilmeinen, minkä vuoksi sekä oma että asukkaan turvallisuus ovat aina tärkein asia, Hietala summaa. 🌱

Totta vai tarua biojätehuollosta

Jätehuoltoviranomainen vastaa tarvitseeko kesämökillä lajitella perunankuoria ja käykö joku tarkistamassa kompostoreita?

1 Kesämökillä ei tarvitse lajitella jätteitä. Biojätteen voi kaivaa maahan tai laittaa sekajätteisiin.

❌ **TARUA.** Niin vakituisesti asutulla kuin vapaa-ajan kiinteistöllä biojätteet tulee lajitella erikseen. Biojätettä ei saa haudata minnekään muualle paitsi kompostoriin. Kompostointi onkin mainio tapa muuttaa biojätteet mullaksi kesämökillä. Mikäli kompostointi ei kuitenkaan innosta, tulee kiinteistölle hankkia oma biojäteastia tai sitten perustaa naapurin kanssa biojätekimppa.

2 Kompostoinnista tulee tehdä ilmoitus.

✅ **TOTTA.** Jyväskylän seudulla biojätteen erilliskeräysvelvoite tuli voimaan vuonna 1996. Seuraamme kiinteistökohtaisesti biojätteen lajittelua ja mikäli kompostoit, siitä tulee tehdä kompostointi-ilmoitus Mustankorkean nettisivuilla. Tällöin tiedämme, että biojätehuolto on kunnossa kiinteistöllä.

3 Jyväskylän seudulla tehdään kompostoritarkastuksia kesäisin.

✅ **TOTTA.** Tulevana kesänä viranomainen tarkistaa kompostoreita erityisesti alueilla, joissa on havaittu rottia. Tarkastuksista ilmoitetaan aina kiinteistönhaltijalle etukäteen. Käynnillä tarkastetaan, että biojäte kompostoidaan suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostisäiliössä, johon haittaeläimillä ei ole pääsyä.

Ilmoita kompostorista: mustankorkea.fi/neuvonta/sahkoinen-asiointi/kompostointi-ilmoitus/

4 Kompostoriksi kelpaa vaikka vanha ämpäri.

✅ **TOTTA ja ❌ TARUA.** Kesäaikaiseen kompostointiin kelpaa hyvin yksinkertainen säiliö, joka on ilmastoitu ja johon eivät haittaeläimet pääse. Kompostorin voi siis tehdä vaikka suuresta ämpäristä itse. Kompostoriksi kelpaa myös vaikka kompostoiva biokäymälä. Ympäri-vuotisessa käytössä olevan kompostorin taas tulee olla lämpöeristetty, jotta biojäte ei jäädy talvella.

5 Jos biojätettä syntyy taloudessa vähän, sitä ei tarvitse lajitella erikseen.

❌ **TARUA.** Vaikka taloudessa syntyisi vähän biojätettä, tulee se lajitella erikseen. Jos määrä on vähäinen kannattaa tehdä naapurin/naapureiden kanssa jätekimppa, jonka avulla useamman talouden jätteet kerätään yhteen jäteastiaan ja tyhjentäminen on edullista, kun laskun voi jakaa. Kimppa-astiasta tulee ilmoittaa Mustankorkealle. 🌱

Marko Kolula

Jos suomalaisen infran osat seurustelisi keskenään niin @mustankorkea Seppälän tankkausasema ja @Turunliikenne funikulaari olisi perfect match. Etäsuhde joo, mutta perfect match.

#funikulaari #biokaasu

ilmastoinfo

Yksi ihminen heittää pois noin 25 kiloa syömäkelpoista ruokaa vuosittain. 🌱 Rahana tämä tarkoittaa nelihenkiselle perheelle noin 500 euroa vuodessa. 🌱

Mitä tekisit säästetyillä rahoilla? Entä mitkä ovat parhaat vinkkiä hävikin ehkäisyyn ruokaostoksilla?

Lähteet:

- 🔍 Katajajuuri, J. 2020. Ruokahävikki ja ruokajärjestelmän kiertotalous.
- 🔍 Luonnonvarakeskus, saasyoda.fi 2021: Hävikkifaktat

#toinenkattaus #circularhoodfood #6aika #ilmastoinfo #HSY #ruokahävikki #hävikkiruokapäivä

paristokierratys

Mitä jos kertoisimme, että on mahdollista syödä alkaliparistoilla kasvatettua kauraleipää? 🌱🔋🍞

Kierrätysprosessit ovat totta vie menneet pitkälle, ja suomalainen Tracegrow on aikuistenoikeasti kehittänyt kierrätetyistä alkaliparistoista luomulannoitetta maanviljelyyn! 80 prosenttia kierrätykseen päätyvistä paristoista ja akuista on erimuotoisia ja -kokoisia alkaliparistoja, joten luomulannoite on oikea kiertotalousteko! ♻️

Alkaliparistoista saadaan erotettua kierrätysprosessissa magneettista rautaa, josta jalostetaan mm. työkaluja sekä sinkkiä ja mangaania sisältävää mustaa massaa, joka jalostettuna sitten auttaa kasveja kasvamaan. 🌱🔋

Käytetyt paristot ja akut kannattaa viedä kierrätykseen, sillä parhaimmillaan 90 prosenttia paristojen ja akkujen materiaaleista kierrätetään uusioraaka-aineiksi - kuten luomulannoitteeksi! 🌱

#kiertotalous #paristokierratys #tracegrow

lassilatikanoja

Työturvallisuus on L&T:llä ykkösasia ja jokapäiväistä jatkuvaa työtä. Jätehuollossakin tavoitteena on aina nolla työtaturmaa – joka päivä, kelissä kuin kelissä. ❄️🌨️

arvokasmaailma

Tiätkö, mikä kaikkia tässä kuvassa näkyviä juttuja yhdistää? Niitä voi käyttää biojätepusseina! Biojätepusseiksi kelpaa kaikki pinnoittamattomat pahvipaketit ja paperipussit. Kuvassa näkyvien juttujen lisäksi biopussiksi kelpaa myös esim. ikkunattomat kirjekuoret ja kaupan isot paperipussit. Yks vaihtoehto on kans taitella sanomalehdistä pusseja. Jos kotiin ei tuu sanomalehtiä, niitä voi pyytää kavereilta tai käydä noukkimassa paperinkeräyksestä (näin meillä tehdään 😊). 🌱

Musta tuntuu nyt ihan hullulta, että oon joskus ostanut kaupasta rullan muovisia biopusseja, vaikka kannan biojätepusseja kotiin jatkuvalla syötöllä! Lisäksi tällä tyyllillä kodin paperin- ja pahvinkeräysastoiden täytyminen hidastuu, ja roskia pitää viedä vähän harvemmin. Kun alkaa katsomaan vähän laatikon ulkopuolelle, löytyy monelle roskalle vielä ainakin yks käyttötarkoitus ennen lopullista roskiin päätymistä, eikä uutta tuotetta tarviikaan ostaa. Muita esimerkkejä näistä on esim. leipäpussit koirankakkapusseina, jätskipurkit ja maitotölkit pakastusrasioina ja sipsi- ja vessapaperipussit roskapusseina. ♻️

#biojätejuttuja #biojäte #bio #kierrätysjuttuja #kierrätys #hsy #kierrätyskunniaan #zerowastefinland #zerowastesuomi

hiirenkorvia

Joku on luopunut aatteistaan. Tapasimme hänet Mustankorkean lajittelupiha metallinkeräyslavalla.

Kodin lajitteluohje

SEKAJÄTE

Kyllä kiitos

likaiset elintarvikepakkaukset, rikkiäiset muovitavarat, tuhka ja tupakantumpit, vaipat ja terveyssteet, lemmikkien jätökset, pölynmuripussit

Ei kiitos

hyötyjätteet, rakennus- ja remonttijätteet, isot esineet, huonekalut, sähkö- ja elektroniikkaromut, vaaralliset jätteet

BIOJÄTE

Kyllä kiitos

perkuujätteet ja kuoret, suodatinpaperit, kahvinporot ja teepussit, talouspaperit, lautasliinat, ruuantähteet, kukkamullat

Ei kiitos

nesteeet, lemmikkien jätökset, isot luut, biohajoavat pakkaukset ja kertakäyttöastiat, purukumit, tuhka ja tupakantumpit

MUOVIPAKKAUS

Kyllä kiitos

kotitalouden tyhjät, puhtaat ja kuivat muovipakkaukset, pesuainepakkaukset, muovipussit ja -kassit, tuubit ja putkilot, styrox-pakkaukset (ei rakentamisen styrox)

Ei kiitos

likaiset muovipakkaukset, sekajätteet, PVC-pakkaukset, muut muovituotteet (esim. ämpärit, lelut) tai yritysten muovipakkaukset

KARTONKIPAKKAUS

Kyllä kiitos

pahvilaatitot, maito- ja mehutölkit, muro- ja keksipaketit, pizzalaatitot, munakennot, wc- ja talouspaperihylsy, paperipussit ja -kassit

Ei kiitos

märät tai likaiset pahvit ja kartongit, styroksit ja muovit, muovipussit

LASIPAKKAUS

Kyllä kiitos

tyhjät lasipullot ja lasipurkit (muista poistaa korkit ja kannet)

Ei kiitos

terveydenhuollon pakkaukset (esim. nestepullot ja ampullit), lasi- ja posliiniastiat, kristallit, lamput ja valaisimet, ikkuna- ja peililasit

METALLI

Kyllä kiitos

säilyketölkit, metallikannet, pantittomat juomatölkit, alumiinifoliot, tuikkukynttilöiden kuoret, aterimet ja kattilat

Ei kiitos

vaaralliset jätteet, paristot, kaasupullot, isot metallijätteet

PAPERI

Kyllä kiitos

sanoma- ja aikakauslehdet, mainokset ja esitteet, toimistopaperit ja kopiopaperit, kirjekuoret

Ei kiitos

märät tai likaiset paperit, paperikassit, jauhopussit ja muut vastaavat pakkaukset, kartonkipakkaukset, lahjapaperit

Mihin tämänkin jäte kuuluu?

Tarkista jätehausta mustankorkea.fi/jatehaku

PARISTOT JA PIENAKUT
myyntipaikat (teippaa navat)

LÄÄKEJÄTTEET
apteekki

VAARALLISET JÄTTEET

Mustankorkean jätekeskus, Laukaan pienjäteasema sekä keräyskontti kierratys.info

SÄHKÖLAITTEET (SER)

Mustankorkean jätekeskus, Laukaan pienjäteasema sekä tuotteita myyvät liikkeet

Kaikki jätteiden keräyspisteet: kierratys.info

Mitä ovat hyötyjätteet?

Etsi 14 eri hyötyjätettä. Sanat ovat vaakatasossa tai pystysuorassa (ei vinottain). Etsittävien sanojen listan löydät sivulta 17.

L	E	N	U	L	K	A	N	N	M	A	A	R	P	O	N	M	P	I	V
E	T	O	K	L	I	I	T	O	E	T	Y	I	U	B	A	I	O	U	A
L	M	N	V	S	A	K	L	U	M	M	N	P	V	I	H	J	K	L	N
E	R	N	L	L	R	O	A	A	I	K	K	A	U	O	L	I	T	U	T
I	I	K	K	A	R	U	M	U	I	L	H	H	A	J	S	D	A	J	E
H	A	U	S	U	U	N	N	K	A	E	I	V	I	Ä	U	A	S	L	E
T	A	I	N	M	A	I	P	A	P	E	R	I	I	T	R	A	O	K	T
J	S	N	M	U	A	U	I	R	B	E	T	I	N	E	I	K	L	M	T
Ä	F	E	N	N	S	L	O	T	A	T	T	O	J	U	N	K	A	N	O
T	A	U	E	I	M	M	U	O	V	I	P	A	K	K	A	U	S	A	M
N	L	L	A	U	A	T	T	N	I	I	U	A	A	B	N	B	I	C	A
M	T	O	A	M	L	N	A	K	I	L	U	T	T	E	A	S	A	Ö	T
V	T	A	B	E	T	O	N	I	V	I	J	N	T	T	M	N	U	I	R
T	I	Y	O	T	T	R	I	I	U	S	Ä	H	K	Ö	L	A	I	T	E
E	U	U	L	A	I	Y	E	O	L	E	T	I	H	A	N	A	I	T	N
N	Y	U	O	L	A	E	N	N	U	O	E	A	O	T	I	U	T	A	K
U	T	P	A	L	A	S	I	P	A	K	K	A	U	S	L	O	N	M	A
M	U	A	S	I	N	A	R	A	U	Y	N	A	A	B	T	U	U	O	A
N	M	Y	T	R	E	D	U	O	T	Y	I	U	T	E	A	A	N	M	T

Montako jäteautoa löydät lehdestä?

Piilotimme lehden sivuille jäteautoja. Montako löydät?

Ensi vuonna Mustankorkealla on juhlavuosi, ei aivan täysiä kymmeniä, mutta melkein. Jäteautojen määrä lehdessä on sama kuin Mustankorkean juhlavuosi vuonna 2023. Julkaisemme vastaukset kesällä sosiaalisessa mediassamme, ota siis seurantaan Mustankorkean Facebook- ja Instagram-kanavat.